

PROSLAVLJANJE 80-LETNICE GORSKE REŠEVALNE SLUŽBE

NAVEZA ZA VRHUNSKO VZPONE

V dvorani slovenske skupščine v Ljubljani je bilo v soboto, 13. junija, osrednje praznovanje ob 80-letnici Gorske reševalne službe Slovenije, na katerem je bilo slišati veliko lepih in spodbudnih besed in na katerem so podelili številnim zaslužnim gorskim reševalcem dragocena priznanja.

Z lepimi besedami je začela že povezovalka programa **Danica Simšič**, novinarka slovenske televizije: »Od tistega daljnega leta 1912, ko sta zdravnik **dr. Demšar** in **dr. Tičar** v Kranjski gori ustanovila prvo slovensko reševalno postajo, to leto pa štejejo za ustanovno leto Gorske reševalne službe, je njena zgodovina častna in ni sestavljena iz velikih besed, ampak iz požrtvovalnih dejanj gorskih reševalcev, povsem običajnih ljudi, ki si niso nikdar pomišljali, ko se je bilo treba odzvati klicu na pomoč in pomagati sočloveku v gorski stiski. Skozi vojne in skozi različne družbene sisteme je GRS ohranila svoj značaj in ostaja skupnost ljudi, ki se sicer dostikrat temperamentno sporečejo, nikoli pa jih niso delile strankarske barve; povezovala jih je le humana ideja.«

GRS DANES IN JUTRI

Pa pesmi »Triglav, moj dom« **Jakoba Aljaža**, ki je že nekaj časa himna slovenskih planincev in ki jo je v skupščini Slovenije zaigrala godba na pihala iz Vevč, je načelnik GRS inž. **Danilo Škerbinek** govoril o GRS danes in jutri. Po kratkem prikazu zgodovine, v katerem je poudaril, da smo Slovenci dobili takšno organizacijo razmeroma kmalu potem, ko so jo kot prvi ustanovili največji alpski narodi, je naštel naloge, ki jih zdaj opravlja naša GRS: »Rešuje in nudi prvo neodložljivo laično in nujno medicinsko pomoč poškodovanim in nenadoma obolelim v gorskem svetu, transportira poškodovane in obolele s kraja nesreče do zdravstvene ustanove, išče v gorskem svetu pogrešane oziroma izginule, rešuje in prenaša mrtve iz gora, opravlja preventivno-vzgojno dejavnost pri ljudeh, ki delajo v gorah ter med obiskovalci gora in nudi pomoč pri reševanju ljudi in premoženja v okviru civilne zaščite.

Od leta 1945 do danes,« je dejal inž. Škerbinek, »je ta prostovoljna humanitarna organizacija opravila 2253 reševalnih akcij, 468 iskalnih akcij in s tem pomagala 1891 poškodovanim, 1012 nepoškodovanim, a pomoči potrebnim ter, žal, prinesla v dolino tudi 687 mrtvih. Letno pomeni to od 9000 do 11 000 ur reševalnega dela v težavnih in najtežavnejših pogojih, v

prepadnih stenah ter pogosto v nemogočih vremenskih razmerah.«

Načelnik GRS je dejal, da letos mineva 25 let, kar gorskim reševalcem nudijo izredno dragoceno pomoč pri njihovem delu helikopterji in posadke helikopterjev Ministrstva za notranje zadeve.

»Število obiskovalcev gora se iz leta v leto večja,« je rekel Danilo Škerbinek. »Mnogi ljudje brezglavo tekajo po gorah in znano hitenje voznikov avtomobilov vse pogosteje srečujemo tudi v gorah. GRS za domačega in tujega obiskovalca gora pomeni večjo kvaliteto ponudbe in že v začetku ture psihološko oporo. Obhodi preventivnih ekip reševalcev in njihovo dežuranje v gorah v času velike planinske sezone občutek varnosti obiskovalcev gora še povečuje.«

Dejal je tudi, da od izgradnje prvih smučarskih naprav v Sloveniji gorski reševalci na podlagi posebnih dogovorov z lastniki teh naprav rešujejo tudi smučarje na organiziranih smučiščih. Poleg tega pomagajo pri reševanju ljudi in premoženja ob snežnih in vodnih ujmah, izginotjih in zrušitvah letal, reševanju voznikov motornih vozil in plovil iz globokih sotesk itd.

»Tuji reševalci in tudi IKAR - mednarodna komisija za reševanje v gorah,« je dejal, »so dali naši strokovnosti in usposobljenosti vse priznanje in oceno enakosti z drugimi evropskimi gorskoreševalnimi organizacijami, kot so, na primer, francoska, avstrijska ali italijanska.«

V prisposodbi je povedal, da slavljenska šteje 80 let, kar so vsekakor častitljiva leta; »organizacijo lahko brez strahu pred očitkom samovšečnosti dobro opišem, če povem, da ima izkustva človeka teh let in energijo njegovega vnuka.«

Ob koncu je inž. Škerbinek dejal, da izkušnje

po Evropi, pa tudi domača spoznanja priporočajo, da ostane GRS amaterska organizacija, čeprav so nekatera razmišljanja tudi drugačna. GRS bo poskušala doseči ob vsaki reševalni akciji čim krajši odzivni čas, to je čas med klicem na pomoč in prihodom reševalcev do ponesrečenca. Sloveniji dajemo, je rekel, na voljo svojo prostovoljnost, pripravljenost in moči, od nje pa pričakujemo pomoč, da bomo to delo čim kvalitetneje opravili.

USODNA SOODVISNOST PLEZALCEV

Tudi predsednik predsedstva Republike Slovenije **Milan Kučan** je kot slavnostni govornik povedal veliko lepih besed in med drugim tole:

»Zavest, da imamo večšo, dobro organizirano in srčno gorsko reševalno službo, da so v njej ljudje, ki niso pomoči nikoli in nikdar odrekli, in da pri tem niso nikoli pomislili nase, niti na to, da jih je dostikrat lahkomišelost, neznanje in neodgovornost drugih spravila v sila resne preizkušnje in osebna tveganja, je vsekakor ne samo nekaj, na kar smemo in moramo biti slovenski gorniki ponosni in kar nam daje potrebno samozavest, ampak je za marsikoga odločilno, da se sploh podaja na čudovito potovanje med vršace slovenskih gor. Reševalci so brez dvoma gore približali ljudem. Zato tudi zaslužno uživajo velike simpatije in podporo, čeprav je dostikrat zgolj moralna.

Današnji praznik je priložnost, da se vam za vse to hvaležno vsaj malo oddolžimo. Navsezadnje smo Slovenci in državljani te mlade države vsi skupaj ena sama velika naveza, ki je že zmogla vrhunske vzpone in ki se je naučila, da jih bo še zmogla, če se bo zavedala te usodne soodvisnosti in povezanosti vseh plezalcev v njej. Slovenske gore ne poznajo strank, ideologij in nazorov. Poznajo pa trdo preizkušeno usodo slovenstva, katere del in priča so.«

Zatem so imeli kratke pozdravne govore še podpredsednik avstrijske gorske reševalne službe **dr. Kurt Dellisch**, ki je govoril v slovenščini, predsednik gorske reševalne službe pri Hrvaški planinski zvezi **Ismet Baljić** in predsednik PZS **Andrej Brvar**.

PRIZNANJA S TREH NASLOVOV

Namestnik ministra za obrambo **Miran Bogataj** je na slovesnosti podelil Gorski reševalni službi Slovenije plaketo civilne zaščite. Zlati znak civilne zaščite so na slavnosti v slovenskem parlamentu dobili **Marko Butinar** iz postaje GRS Rateče Planica, **Janez Mertelj** in **Anton Oman** iz postaje Kranjska gora ter **Albin Vengust** in **Danilo Skerbinek** iz postaje Ljubljana. Srebrni znak civilne zaščite so prejeli **Jernej Brežan**, **Janez Brojan**, **Kristijan Langus**,

Jože Martinjak in **Stanko Šmid** iz postaje Mojstrana ter **Janez Mertelj**, **Kostja Jerovšek**, **Vasja Jerovšek**, **Aleš Robič** in **Ingo Robič** iz postaje Kranjska gora. Bronasti znak civilne zaščite so dobili **Marko Benedejčič**, **Andrej Kenda** in **Davorin Žagar** iz postaje Tolmin, **Franc Čopi**, **Vasja Klavora** in **Boris Mlekuž** iz postaje Bovec ter **Janez Mlinar** iz postaje Rateče-Planica.

V imenu ministrstva za notranje zadeve je njihova priznanja podelil **mag. Boris Žnidarič**. Zlati znak »zasluge za varnost« je dobil **Florjan Radon** iz postaje Kranjska gora, srebrni znak **Andrej Kolenc**, **Janko Šekli** in **Andrej Žemva**, vsi trije iz postaje Kranjska gora, bronasti znak pa **Janko Ažman**, **Izidor Kofler**, **Klavdij Mlekuž** in **Mihael Smolej** iz postaje Mojstrana ter **Peter Čufer** in **Marko Dakskobler** iz postaje Tolmin.

Na koncu so podelili še priznanja slovenske planinske organizacije. Naziv »častni član GRS« je dobilo osem slovenskih gorskih reševalcev, naziv »zaslužni član GRS« pa 27. Zlati znak Planinske zveze Slovenije je prejelo 17, srebrni 20 in bronasti 21 gorskih reševalcev.

Ko je zaključeval slovesnost, se je Danilo Skerbinek vsem 706 članom slovenske GRS zahvalil za vse nesebično opravljeno delo, požrtvovalnost in trud, ki so ga vložili v delo službe, da je dosegla strokovno raven in ime, ki ga služba ima.

POSEBNA POŠTNA ZNAMKA

Ob jubileju GRS sta Ministrstvo za promet in zveze Republike Slovenije in Sestavljeno PTT podjetje Slovenije izdala priložnostno poštno znamko v štirih barvah, na kateri je upodobljen gorski reševalec v akciji. Znamko velikosti 31,3 x 42,6 mm nominalne vrednosti 41 tolarjev je narisal **Vlasto Kopač**, natisnila pa tiskarna Delo iz Ljubljane v nakladi 100000 izvodov.

Na tiskovni konferenci ob izidu te znamke je bilo rečeno, da so se odločili za takšno vrednost znamke zato, ker je treba zdaj na običajno pismo za tujino nalepiti znamko za 41 tolarjev; tako bo šla ta znamka v svet in propagirala tudi delo slovenske gorske reševalne službe. Ob tem je bilo omenjeno, da Slovenija sicer še ni članica svetovne poštne zveze, vendar se doslej še ni zgodilo, da bi se od koderkoli vrnila kakšna poštna pošiljka z nalepljenimi slovenskimi znamkami (če ne upoštevamo nekaj vrnitev iz vzhodnih in južnih republik nekdanje Jugoslavije, kar je bila verjetno čisto osebna pobuda nekoga).

Naslednja slovenska znamka (ali znamke) s planinskimi motivi bo izšla februarja prihodnje leto ob 100-letnici slovenske planinske organizacije.